

Nr 36.

Godkänd av första kammaren den 18 februari 1933.
Godkänd av andra kammaren den 18 februari 1933.

*Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl.
Maj:ts proposition med förslag till tilläggsstat till
riksstaten för budgetåret 1932/1933.*

(Statsutskottets utlåtande nr 13.)

Till Konungen.

I en till riksdagen den 3 januari 1933 avlåten proposition, nr 2, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att, med godkännande av de i protokollet berörda förslag, å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1932/1933 upptaga de inkomster och utgifter, som framgå av ett vid propositionen fogat, här intaget förslag till dylik tilläggsstat.

Departementschefen har, efter erinran att systemet med tilläggsstater, såsom förenat med vissa olägenheter, icke använts sedan år 1922, framhållit, att detta system givetvis borde i möjligaste mån begränsas. Härefter fortsätter departementschefen:

»Då riksstaten i avsevärd mån måste kompletteras, särskilt då helt nya inkomst- eller utgiftstitlar tillkomma, vilka röra sig om avsevärda belopp, är emellertid tilläggsstaten oundviklig. Sådant är förhållandet nu. Jag anser mig i enlighet härmed böra förorda, att förslag till tilläggsstat för budgetåret 1932/1933 förelägges riksdagen.

En av de mera framträdande olägenheterna av systemet med tilläggsstater var tidigare, att överblicken av statsregleringens genomförande i hög grad försvårades. Utfallet av tilläggsstaten redovisades nämligen skilt från utfallet av riksstaten. Denna olägenhet kan emellertid undvikas, därest tilläggsstaten formellt får karaktär av en direkt komplettering av riksstaten. I stället för självständig litterering böra sålunda tilläggsstatens inkomst- och utgiftstitlar erhålla samma litterering som motsvarande titlar i riksstaten, där dylik motsvarighet förefinnes. Helt nya titlar åter böra erhålla litterering i följd med riksstatens inkomster eller utgifter av närmast motsvarande slag. I budgetredovisningen kunna härigenom tilläggsstatens titlar direkt inläggas, såsom om de varit uppförda å riksstaten. Genom särskild anmärkning vid varje ifrågakommande inkomst- eller utgiftstitel bör samtidigt angivas, om och i vad mån titeln hänför sig till tilläggsstaten.»

Tilläggsstat till riksstaten

Inkomster:	Kronor
E. I anspråk tagna kapitaltillgångar:	
3. Statens produktiva fonder:	
a. Statsverkets fond av rusdrycksmedel 83,000,000	
4. Fonden för statsskuldens amortering..... 35,000,000	118,000,000
F. Lånemedel:	
3. Övriga lånemedel	79,100,000
Summa	197,100,000

Mot vad departementschefen sålunda anfört, har riksdagen intet att erinra, och kommer riksdagen i den tilläggsstat, som riksdagen framdeles överlämnar, att upptaga såväl inkomst- som utgiftstitlarna under den i statförslaget angivna litterering.

När riksdagen nu i ett sammanhang prövat Eders Kungl. Maj:ts förslag till tilläggsstat, har riksdagen först till behandling upptagit anslagsäskandena och därefter frågan om täckning av de beviljade anslagen.

UTGIFTERNA.

1:o) **Bekämpande av arbetslösheten.** Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1932/1933 till bekämpande av arbetslösheten anvisa ett reservationsanslag, att användas enligt i statsrådsprotokollet angivna grunder, av 42,000,000 kronor.

för budgetåret 1932 1933.

		Kronor
Utgifter:		
<i>A. Verkliga utgifter:</i>		
V. Femte huvudtiteln:	Extra anslag	
B. Sociala verk och inrättningar:		
8. Bekämpande av arbetslösheten, <i>reservationsanslag</i>	42,000,000	42,000,000
<i>B. Utgifter för kapitalökning:</i>		
	Att täckas av	
	lånemedel	andra stats- inkomster
III. Statens utlåningsfonder:		
4. Egnahemslånefonden, <i>reservationsanslag</i>	3,600,000	400,000
14. Statens bostadslånefond, <i>reservationsanslag</i>	75,500,000	
VIII. Statsverkets kassafond:		
Förstärkning av statsverkets kassafond		75,600,000
Säger	79,100,000	76,000,000
		155,100,000
	Summa	197,100,000

Den redogörelse, statens arbetslöshetskommission lämnat i sin skrivelse till Eders Kungl. Maj:t den 14 december 1932 angående arbetsmarknadens utveckling under år 1931 och till och med oktober månads utgång 1932, giver oförtydligt vid handen, att arbetslöshetsläget under sagda tid avsevärt försämrats och, såsom känt är, har försämringen därefter alltjämt fortgått. Under det att antalet hjälpsökande arbetslösa vid utgången av december månad 1931 uppgick till omkring 88,800, utgjorde sålunda, enligt vad riksdagen inhämtat, motsvarande siffra vid slutet av sagda månad 1932 omkring 161,100. Den under sommarmånaderna eljest i regel inträdande minskningen i antalet hjälpsökande arbetslösa har, procentuellt sett, varit ringa, och antalet hjälpsökande, som i oktober 1932 utgjorde 123,600, har sedan, såsom nämnts, i oroväckande grad ökat.

Med hänsyn till det sålunda rådande läget å arbetsmarknaden och de utvecklingstendenser, som, på sätt av arbetslöshetskommissionens förenämnda

skrivelse framgår, göra sig gällande inom de olika yrkesgrenarna, har riksdagen, lika med departementschefen, funnit tydligt, att en avsevärd medelsförstärkning erfordras för att möjliggöra ett fullföljande av den statliga verksamheten för arbetslöshetens bekämpande i den omfattning, som påkallas av den nuvarande och väntade situationen å arbetsmarknaden. I betraktande av storleken av det förstärkningsanslag, arbetslöshetskommissionen för sin del beräknat för berörda ändamål, kan det visserligen ifrågasättas, om ej det av Eders Kungl. Maj:t nu äskade anslaget vore väl högt tillmätt. Då emellertid grunderna för anslagets beräkning måste anses tämligen osäkra och då, i händelse av ytterligare försämring å arbetsmarknadens nuvarande läge, det synes riksdagen angeläget, att tillräckliga medel finnas till förfogande för återstående delen av innevarande budgetår, har riksdagen ansett sig kunna anvisa det av Eders Kungl. Maj:t äskade anslagsbeloppet eller sålunda 42,000,000 kronor.

Såsom av statsrådsprotokollet framgår, har departementschefen icke ifrågasatt någon ändring av grunderna för arbetslöshetskommissionens verksamhet.

Riksdagen intager samma ståndpunkt, men saknar anledning att i detta sammanhang ingå på frågan om arbetslöshetskommissionens avveckling. Riksdagen anser sålunda, att tyngdpunkten av hjälpverksamheten alltjämt i görligaste mån bör förläggas till arbetslinjen, särskilt de statskommunala reservarbetena, och att vid utdelande av kontantunderstöd noga beaktas, att en rationell avvägning mellan de båda hjälpformerna, arbete och understöd, på ett ur samhällets synpunkter riktigt sätt upprätthålles. I övrigt vill riksdagen erinra om sistlidet års riksdags uttalande ifråga om lönesättningen vid reservarbetena.

Enligt det föreliggande förslaget skulle av det nu äskade anslaget till bekämpande av arbetslösheten ett belopp av 1,000,000 kronor ställas till Eders Kungl. Maj:ts förfogande för att efter prövning av Eders Kungl. Maj:t användas till främjande av företagsverksamhet. Medel härtill har, såsom statsrådsprotokollet utvisar, beviljats med enahanda belopp av 1932 års riksdag.

På grund av det nu rådande, särskilt svårartade läget — synnerligast på vissa arbetsmarknader — har riksdagen ställt detta belopp till Eders Kungl. Maj:ts förfogande för att användas för ifrågavarande ändamål.

Riksdagen vill emellertid erinra därom, att det belopp, som för samma ändamål av fjolårets riksdag ställdes till Eders Kungl. Maj:ts förfogande, angavs vara avsett till främjande av företagsverksamhet, varigenom i största möjliga utsträckning ökade arbetstillfällena måtte kunna beredas. Detta av fjolårets riksdag sålunda gjorda uttalande anser riksdagen böra alltjämt vara vägledande vid det nu äskade anslagets användning. Riksdagen vill sålunda understryka angelägenheten däray, att anslaget icke kommer till sådan användning, att menliga verkningar uppkomma för annan enskild verksamhet av liknande art med härav följande faror för därstädes ökad arbetslöshet. Riksdagen anser det ofrånkomligt, att ifrågavarande stöd får en rent tillfällig karaktär och ej utgår i sådana former eller för sådana ändamål, vilka kunna

göra fortsatt understöd svårt att undvika och som antingen formellt eller faktiskt härutinnan kunna binda statsmakterna.

Under återopande av vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1932/1933 till bekämpande av arbetslösheten anvisat ett reservationsanslag av 42,000,000 kronor, att användas enligt i statsrådsprotokollet över finansärenden den 3 januari 1933 angivna grunder samt i överensstämmelse med vad riksdagen i detta avseende här ovan anført.

2:o) I skrivelse den 14 februari 1933, nr 28, har riksdagen anmält, att riksdagen i enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag på tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1932/1933 såsom kapitalökning för egnahemslånefonden anvisat ett reservationsanslag av 4,000,000 kronor, därav 3,600,000 kronor att utgå av lånemedel.

3:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1932/1933 för kapitalökning å statens bostadslånefond anvisa ett reservationsanslag av 75,500,000 kronor, att utgå av lånemedel.

Riksdagen, som ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får anmäla, att riksdagen å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1932/1933 för *kapitalökning å statens bostadslånefond* anvisat ett reservationsanslag av 75,500,000 kronor, att utgå av lånemedel.

4:o) **Förstärkning av statsverkets kassafond.** I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag får riksdagen anmäla, att riksdagen å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1932/1933 för förstärkning av statsverkets kassafond anvisat ett anslag av 75,600,000 kronor.

INKOMSTERNA.

5:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1932/1933 upptaga följande inkomster sålunda:

E. I anspråk tagna kapitaltillgångar:

3. Statens produktiva fonder:		
a. Statsverkets fond av rusdrycksmedel ...	kronor	83,000,000
4. Fonden för statsskuldens amortering	»	35,000,000
		118,000,000

F. Lånemedel.

3. Övriga lånemedel	kronor	79,100,000.

I enlighet med riksdagens i skrivelse nr 28 och här ovan anmälda beslut hava — sammanställande med vad Eders Kungl. Maj:t äskat — å tilläggsstaten anvisats anslag till belopp av 197,100,000 kronor.

På sätt av riksdagens skrivelse nr 35 närmare framgår, har Eders Kungl. Maj:ts förslag att av rusdrycksmedelsfondens tillgångar taga i anspråk 83 miljoner kronor för finansiering av tilläggsstaten ej givit riksdagen anledning till erinran. Jämväl i övrigt har tackning för de å tilläggsstaten an-

visade anslagen synts böra beredas i enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag, å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1932/1933 upptagit följande inkomster sålunda:

I anspråk tagna kapitaltillgångar.

Statens produktiva fonder:

Statsverkets fond av rusdrycksmedel	kronor 83,000,000	
Fonden för statsskuldens amortering	» 35,000,000	118,000,000

Lånemedel.

Övriga lånemedel	kronor 79,100,000	
		<u>Summa kronor 197,100,000.</u>

Stockholm den 18 februari 1933.

Med undersåtlig vördnad.